

Brennus: Gal, který vyplenil Řím

Smlouva, kterou Řím podepsal s Latinskou ligou v roce 493 př. n. l. poskytla oběma stranám sílu a stabilitu, především proto, že se musely trvale bránit proti útokům středoitalských horských kmenů, jako byli Aequové, Volskové a Sabinové. Tyto národy poháněl nedostatek půdy a zdrojů k vytvoření nových domovů v přitažlivějším území kolem Latia. Téměř každoročně docházelo k nějaké válce, v nichž Řím hrál, nebo tvrdil, že hraje, vedoucí roli. Avšak relativně lokální charakter konfliktů se změnil s příchodem galského náčelníka jménem Brennus (v řeckých zdrojích Brennos). Je na prvním místě mezi vnějšími barbarskými oponenty Říma a v mnoha ohledech nejúspěšnější. Je typické, že o těchto událostech existují dost obsažné, i když někdy rozporné zprávy jak z římských, tak z řeckých zdrojů, ale žádné z galské barbarské strany: musíme se uchýlit k archeologii, abychom získali neutrálnější pohled, přestože Brennovi jsou připisovány jedny z nejčastěji citovaných výroků v celých římských dějinách.

Vpád

Brennus byl náčelníkem galského kmene, který naše prameny nazývají Senonové (nebo Sennonové). Tento lid, původem z centrální Galie (dodnes nese jejich jméno dnešní Sens v Bourgogne-Franche-Comté ve Francii), se v minulosti dostal přes Alpy do Itálie. Plútarchos říká svým čtenářům, že Galové byli keltského původu, a že desetitisíce mladých bojovníků se svými rodinami vyrazily hledat nové země, poněvadž jejich vlastní kraje nemohly uživit jejich rychle narůstající počet.¹

Pro Římany byli Galové vždycky barbaři. Plinius Starší nám vypravuje o řečníku Crasovi a jeho pověstném výsměchu neomalenému svědkovi, který mu šel u soudu na nervy. „[Ten svědek] se ho neustále ptal: ‚Tak mi pověz,

Crasse, zač mě máš?‘ ‚Považuji tě za člověka, jako je tamhleten,‘ odpověděl Crassus a ukázal na obraz Gala, který velmi nepatříčně vyplazoval jazyk.“²

Jak Plútarchos, tak Dionýsios z Halikarnassu³ nám tvrdí, že Galové přišli do Itálie kvůli vínu. Jeden tyrhénský náčelník jménem Lucumo ustanovil věrného muže jménem Arruns (nebo Arron) poručníkem svého syna. Arruns bral své povinnosti vážně, staral se o chlapce, a když Lucumo zemřel, předal podle dohody jeho majetek. Jenže mladý muž tak čestný nebyl: zamiloval se do Arrunsovy krásné mladé ženy a „obloudil její mysl i tělo“.⁵ Arruns nebyl schopen dosáhnout spravedlnosti či odpovídající pomsty nad milenci, proto se rozhodl odejít do ciziny, údajně na obchodní cestu do Galie. Jeho mladý sok byl potěšen, a dal mu všechno, co potřeboval, včetně vína, olivového oleje a fíků. Tvrdí se, že v té době „Galové... neznali ani víno vyrobené z hroznů ani oleje... produkované našimi olivovíky. Jako víno používali páchnoucí nápoj vyrobený z ječmene shnilého ve vodě [tedy pivo] a místo oleje zatuchlé vepřové sádlo odporné čichově i chuťově.“⁶

Galům, kteří se s těmito věcmi setkali poprvé, nadmíru zachutnaly, a to natolik, že sebrali zbraně a rodiny a vyrazili hledat zemi, která jimi oplývala, „neboť považovali zbytek světa za pustý a divoký“.⁷ Přispělo i to, že jim bylo řečeno, že kraj, kde se vyskytovaly, je rozlehlý, úrodný a řídce osídlený obyvateli, kteří si v boji nevedou lépe než ženy. Takže už nebylo zapotřebí to zboží kupovat, stačilo, když obsadí tu zemi. A to udělali. Zmocnili se oblasti od Alp až k Jaderskému a Toskánskému moři.⁸ Senonové se usadili na jaderském pobřeží, na území, kterému se začalo říkat Ager Gallicus, kde založili Senu Gallicu⁹ (dnešní Senigallii v oblasti Marche).

Vedli život, který byl v očích Římanů a Řeků typicky barbarský: bez městského osídlení, kočovný a nekulturní:

Žili ve vesnicích neobehnaných zdmi, bez jakéhokoli přebytkového nábytku; protože spali na ložích z listí, živili se masem a zabývali se výlučně bojem a zemědělstvím, žili prostě a neměli ani potuchy o nějakém umění či vědě. Jejich majetek se sestával z dobytka a zlata, protože to byly jediné věci, které mohli podle okolností kamkoli brát s sebou a přemísťovat, kam se jim zachtělo.¹⁰